



Vedtak om sikringstiltak mot flom i Nesbyen kommune

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
26/26	Formannskap	16.04.2026
38/26	Kommunestyret	30.04.2026

Kommunedirektørens innstilling

Kommunestyret slutter seg til at Nesbyen kommune inngår vedlagte *Kommunevedtak for sikringstiltak mot flom og skred*, og gir kommunedirektør fullmakt til å undertegne vedlagte avtale på vegne av Nesbyen kommune.

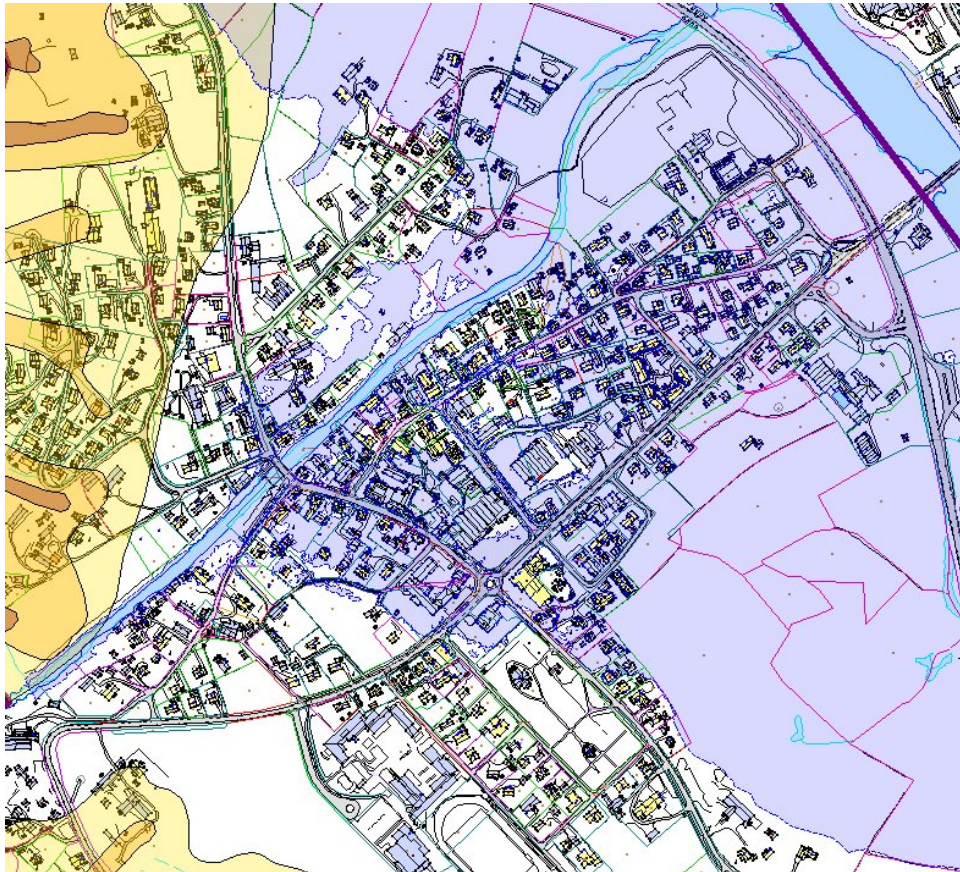
Vedlegg

- 1 E-post fra Statsforvalter 12.12.25
- 2 Brev fra Nesbyen Kommune til Statsforvalter
- 3 Brev til KDD fra Statsforvalter
- 4 21170 Alternativer flomreduserende tiltak Nesbyen - samlerrapport
- 5 Kommunevedtak Flomsikring Nesbyen

Saksopplysninger

Nesbyen kommune ble hardt rammet av ekstremværet *Hans* i august 2023, som førte til omfattende oversvømmelser og store materielle skader i kommunen. Flommen i 2023 viste tydelig at dagens sikringsnivå ikke er tilstrekkelig for å håndtere fremtidige ekstremhendelser, som forventes å øke i både hyppighet og omfang som følger av klimaendringer.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har siden 2023 gjennomført omfattende faglige vurderinger, flomberegninger og hydrauliske analyser av Hallingdalselva og Rukkedøla. Disse analysene ligger til grunn for nye flomsonekart og viser at både vannstander, flomutbredelse og erosjonsfare øker betydelig ved store flommer. Det er særlig behov for å sikre elvestrekninger der både vannhastigheter og skjærspenninger truer eksisterende bebyggelse og infrastruktur.



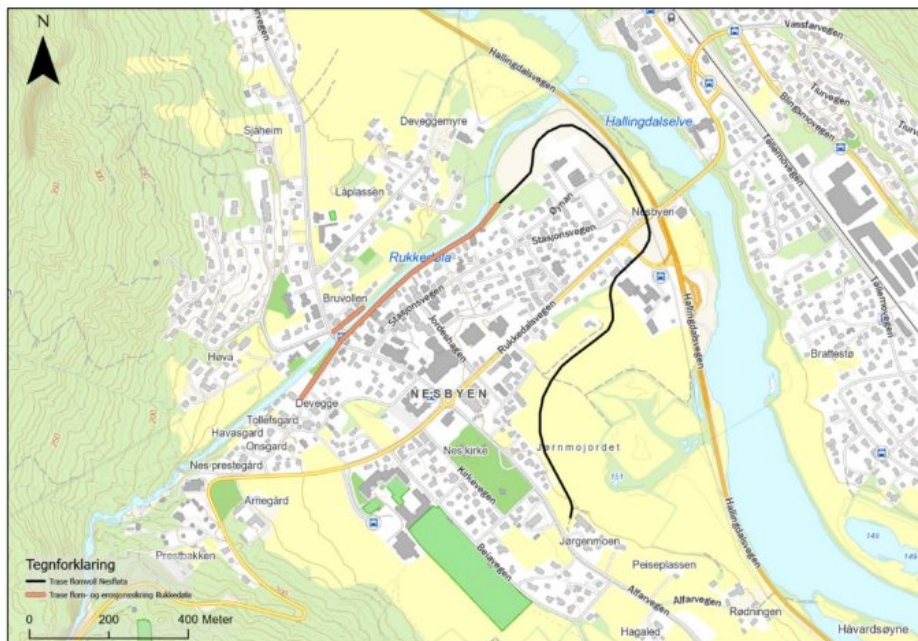
Figur 1: Bildet over viser det gjeldende flomsonekartet for 200 års flom

Figur 1 over viser det gjeldende flomsonekartet for Nesbyen sentrum ved en 200 års flom med klimapåslag. Det blå området er flomutsatt og kan ikke bygges ut uten sikring jfr. Kommuneplanens arealdel pkt. 2.5.2 jfr. Pbl § 11-8.

På bakgrunn av NVEs faglige vurderinger har det blitt utarbeidet en plan for nytt sikringsanlegg i Nesbyen. Tiltaket omfatter etablering av en om lag 1,3 kilometer lang flomvoll på Nesflata og sikringstiltak i Rukkedøla, se figur 2. Formålet er å redusere flomfare,

sikre bebyggelse og legge til rette for trygg samfunnsutvikling i flomutsatte områder. Regjeringen har satt av 300 mill. kroner på NVE sin ramme til dette sikringsprosjektet i 2026.

Samlet sett viser historiske hendelser, faglige utredninger og statlig bevilging til prosjektet at det er et klart behov for å etablere et robust sikringsanlegg i Nesbyen. Tiltaket vurderes som avgjørende for å beskytte befolkning, infrastruktur og lokalsamfunn mot fremtidige flomhendelser og for å muliggjøre videre utvikling i utsatte områder.



Figur 2: Bildet over viser en illustrasjon i «fugleperspektiv» omfanget av sikringstiltaket i Rukkedøla (oransje markering) og utstrekningen av flomvollen (svart markering).

Kommunestyret behandlet i sak 96/2024 i møte 10.10.2024 *Sikringsanlegg mot flom i Nesbyen kommune - del 1* og fattet følgende vedtak:

- A. Nesbyen kommune ønsker at NVE skal gå videre med planlegging og prosjektering av flomsikring av Nesbyen, og gir administrasjonen fullmakt til å videreføre samarbeidet med NVE og regionale myndigheter.
- B. Kommunedirektøren bes starte planarbeidet, jfr.pkt. A.
- C. Kommunedirektøren avklarer økonomiske forhold og finansiering, herunder avklaringer med Statsforvalter knyttet til ROBEK-registeret frem mot sak som omhandler endelig «kommunevedtak».

D. Saken fremmes til ny behandling for endelig «kommunevedtak» når prosjekteringsplan fra NVE foreligger. Sak om «kommunevedtak» må inneholde alle utredninger og rapporter som er utarbeidet i forbindelse med prosjekteringsarbeidet

Planarbeid

Nesbyen kommune har startet planarbeidet for å legge til rette for flomsikring på Nesflata og langs Rukkedøla. Planen for Nesflata har blitt behandlet i kommunestyret i sak 10/2025 i møte 27.03.2025 (1. gangs politiske behandling) og i sak 17/2026 i møte 19.03.2026 (2. gangs politiske behandling). Forprosjektrapport ble gjort tilgjengelig som vedlegg til sak 10/2025 (1. gangs politiske behandling). Planen for Rukkedøla har blitt behandlet i kommunestyret i sak 41/2025 i møte 19.06.2025 (oppstart av planarbeidet) og i sak 78/2025 i møte 18.12.2025 (1. gangs politiske behandling). Forprosjektrapport ble gjort tilgjengelig som vedlegg til sak 78/2025 (1. gangs politiske behandling). Begge reguleringsplanene forventes ferdigbehandlet høsten 2026.

Økonomiske forhold og finansiering

Økonomiske konsekvenser og finansiering av investeringene behandles i sin helhet under 'Økonomiske konsekvenser', her kommer en oppsummering av totalkostnadene og hvordan disse er tenkt finansiert. Sikringsanlegget i Rukkedøla og bygging av flomvoll på Nesflata med tilhørende tekniske løsninger som pumpestasjoner inngår i NVE sitt totalprosjekt. Dette prosjektet er foreløpig estimert til i overkant av 400 mill. kroner. Nesbyen kommune vil måtte dekke 10 prosent av denne kostnaden (distriktsandel), men er oppad begrenset til 40 mill. kroner. Nesbyen kommune legger dermed til grunn, basert på de estimatene som har kommet, en distriktsandel på 40 mill. kroner. I tillegg må kommunen koste oppgradering/utskiftning av kommunalt eid infrastruktur og stille med byggeklar grunn. Kommunedirektøren estimerer, med de opplysninger vi har i dag, en total investering for kommunen på 85 til 95 mill. kroner. På bakgrunn av kommunens økonomiske situasjon må hele investeringen lånefinansieres.

Økonomiske konsekvenser:

De økonomiske konsekvensene av flomsikringsprosjektet er vesentlige og redegjøres derfor nærmere nedenfor. For å gi et tydeligere bilde av når, hvordan og hvor lenge de økonomiske effektene vil påvirke kommunen, er konsekvensene delt i **investeringskostnader** og **driftskostnader**.

Totalprosjektet har, basert på dagens informasjon, en kostnadsramme for Nesbyen kommune på mellom 85 og 95 mill. kroner. Dette inkluderer:

- Distriktsandelen: inntil 40 mill. kroner
- Grunnerverv: 25-30 mill. kroner
- Grunnarbeider: 10-15 mill. kroner
- Regulering: 10 mill. kroner

I tillegg kommer kostnader knyttet til kommunal infrastruktur, herunder Hajem bru, som er finansiert gjennom tildelte skjønnsmidler. Kommunen vil også få fremtidige kostnader til drift og vedlikehold av sikringsanlegget. Den årlige driftskostnaden ved ferdigstilt anlegg er anslått til 350 000 kroner. Endelige tall fastsettes når omfang og tekniske løsninger er avklart.

Investeringskostnader

Distriktsandel

Distriktsandelen utgjør 10% av sikringsprosjektets totale kostnad og er oppad begrenset til **40 mill. kroner**. Basert på NVEs foreløpige kostnadsanslag vil totalkostnaden for selve sikringsanlegget trolig overstige 400 mill. kroner, og kommunen må derfor legge til maksimal distriktsandel på 40 mill. kroner. Endelig totalkostnad avhenger av NVEs anbudskonkurranser, som etter gjeldende fremdriftsplan forventes ferdigstilt **høsten 2026**.

Grunnerverv og grunnarbeider

Kommunen må stille med «byggeklar» grunn for gjennomføring av flomsikringsprosjektet. Dette innebærer både erverv og grunnarbeider på eiendommer som i dag ikke er kommunalt eid. Dette medfører et betydelig økonomisk ansvar knyttet til grunnerverv, riving av hus og klargjøring av grunn. **Estimert kostnad 35-45 mill. kroner.**

Regulering

I tillegg kommer kostnader til reguleringsarbeidet som allerede har påløpt og som vil fortsette å påløpe frem til reguleringsplanene er fullført og vedtatt. Det er forventet at totale kostnader til reguleringsdelen vil beløpe seg til om lag 10 mill. kroner.

Finansiering

Nesbyen kommune har, som følger av den krevende økonomiske situasjonen og kommunens nåværende **ROBEK-status**, et svært begrenset økonomisk handlingsrom. Kommunen har ikke disponible fondsmidler som kan benyttes til å finansiere hele eller deler av investeringskostnadene knyttet til flomsikringsanlegget. Det innebærer at kommunen i sin helhet vil være avhengig av **lånefinansiering** for å dekke de investeringskostnadene som er beskrevet tidligere.

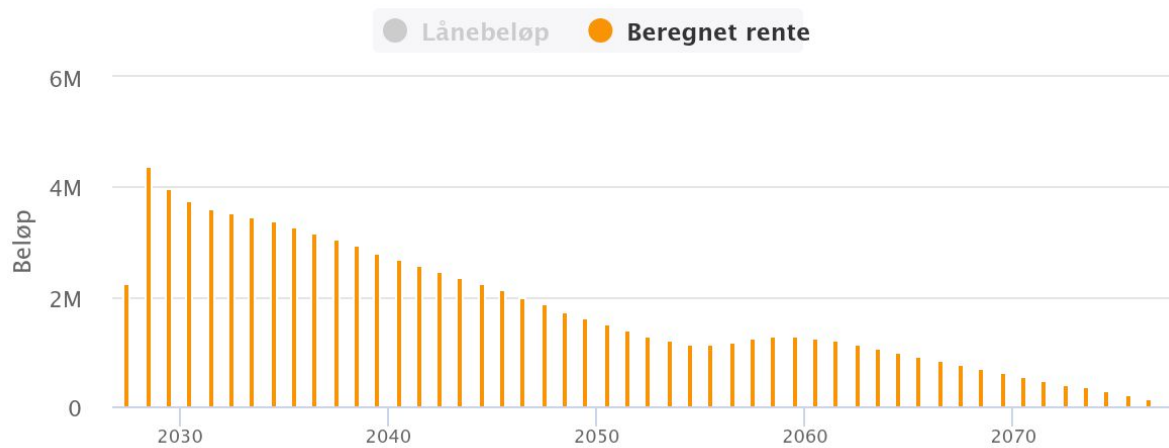
Lånefinansiering av kommunale investeringer er regulert i **kommuneloven § 14-14**, mens lovens §§ 14-15 til 14-17 angir hvilke formål det kan tas opp lån til. På bakgrunn av usikkerheten knyttet til om flomsikringsanlegget faller inn under låneadgangen, har kommunedirektøren funnet det nødvendig å innhente særskilt avklaring fra Statsforvalter. Statsforvalter har, i e-post av 12. desember 2025 (vedlagt denne saken), bekreftet at kommuneloven § 14-15 første ledd gir kommunen adgang til å lånefinansiere flomsikringsanlegget, forutsatt at kommunen blir eier av anlegget. Denne avklaringen omfatter samtlige av prosjektets relevante kostnadselementer, herunder:

- Distriktsandel
- Grunnerverv
- Grunnarbeider
- Prosjektering
- Regulering

Med denne avklaringen er der dermed rettslig grunnlag for å legge til grunn full lånefinansiering av kommunens investeringskostnader i prosjektet, innenfor rammen av de krav og begrensninger som følger av kommuneloven og kommunens økonomiske situasjon. Basert på anslaget på samlede investeringskostnader på 85-95 mill. kroner har kommunedirektøren satt opp to simulerte låneopptak på henholdsvis 85 og 95 mill. kroner. Felles for begge lånene er løpetid, rentebetingelser og lånestruktur (serielån), eneste forskjellen er lånets størrelse. Et serielån er en type lån hvor avdragene er like store gjennom hele lånets løpetid, mens rentekostnadene blir gradvis lavere etter hvert som restgjelden

synker. Det betyr at de totale terminbeløpene (avdrag + renter) er høyere i starten og avtar over tid.

Rentekostnader lån 85 mill. kroner



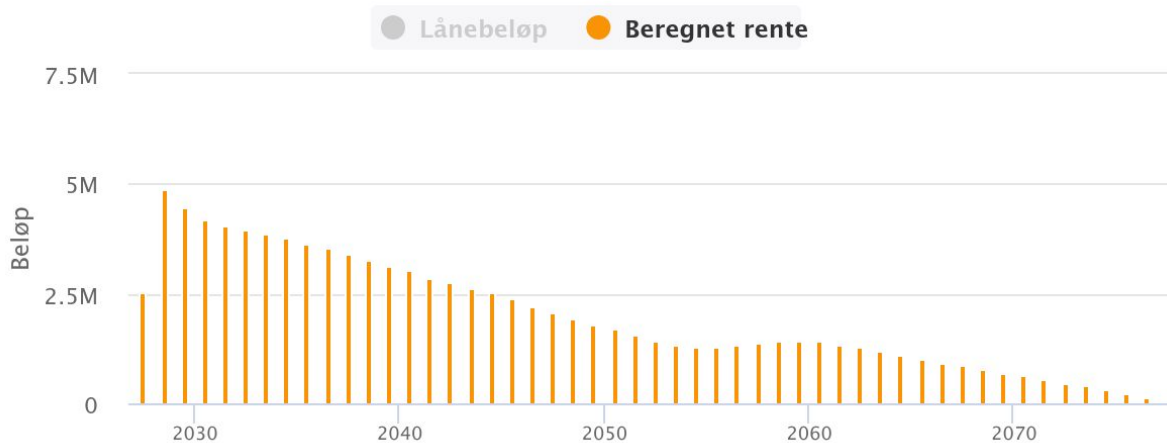
Grafen over illustrerer utviklingen i rentekostnadene for et serielån på **85 mill. kroner**, basert på dagens rentebetingelser og gjeldende rentebane. Som grafen viser, avtar rentebelastningen gradvis gjennom lånets løpetid. Dette skyldes at restgjelden redusert hvert år som følge av de faste, årlige avdragsbetalingene.

Ved et serielån med en løpetid på **50 år** vil et lån på 85 mill. kroner gi et årlig avdrag på **1,66 mill. kroner**. Etter hvert som restgjelden faller, reduseres de årlige rentekostnadene tilsvarende, noe som gir et lavere samlet terminbeløp for hvert år som går. Denne strukturen innebærer et høyere rentetrykk i starten av låneperioden og en gradvis avlastning over tid.

Tabellen under oppsummerer de fem første årene:

År	Avdrag	Renter	Terminbeløp
2027	1 666 667	2 263 003	3 929 669
2028	1 166 667	4 378 847	6 045 514
2029	1 666 667	3 977 615	5 644 282
2030	1 666 667	3 749 355	5 416 022
2031	1 666 667	3 615 647	5 282 314

Rentekostnader lån 95 mill. kroner



Som for lånet på 85 mill. kroner illustrerer også denne grafen utviklingen i rentekostnadene for et serielån på 95 mill. kroner. Gitt løpetid på 50 år medfører dette lånet et årlig avdrag på 1,862 mill. kroner.

Tabellen under oppsummerer de fem første årene:

År	Avdrag	Renter	Terminbeløp
2027	1 862 745	2 529 238	4 391 983
2028	1 862 745	4 894 005	6 756 750
2029	1 862 745	4 445 570	6 308 315
2030	1 862 745	4 190 456	6 053 201
2031	1 862 745	4 041 017	5 903 762

Finanskostnadene skal budsjetteres og regnskapsføres i kommunens driftsregnskap. Det er derfor avgjørende at kommunen har tilstrekkelig med «ledige» driftsmidler til å kunne finansiere disse kostnadene.

Kommunedirektøren vil, som en del av arbeidet med årsbudsjett 2027 og økonomiplan 2027-2030, innarbeide finanskostnader og andre driftskostnader forutsatt av og som følger av vedtak om flomsikring. I forbindelse med låneopptak vil kommunedirektøren undersøke markedet og påse at Nesbyen kommune får de best tilgjengelige lånebetingelsene i markedet. Det gjeldende verdensbildet og den makroøkonomiske situasjonen i Norge i dag gjør det utfordrende å kunne spå fremtiden og fremtidens lånebetingelser.

Kommunedirektøren er derfor forsiktig med å fastslå hva de faktiske finanskostnadene for prosjektet blir.

Minimumsavdrag

Investering i flomsikringsprosjektet vil få konsekvenser for størrelsen på kommunens minimumsavdrag. Avdragene i tabellene over er avdrag som følger av den eventuelle låneavtalen. Kommunen skal imidlertid betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens avskrivbare anleggsmidler. Formelen for beregning er som følger:

$$\text{Minimumsavdrag} = \frac{\text{Lånegjeld per 1.1}}{\text{Bokført verdi anleggsmidler per 1.1}} \times \text{Årets avskrivninger}$$

Forutsatt at lånegjeld og bokført verdi på anleggsmiddelet har et 1:1 forhold og at anleggsmiddelet kan avskrives over 50 år, vil det beregnede minimumsavdraget bli på 1,9 mill. kroner gitt et lån på 95 mill. kroner. Kommunen må dermed de første årene betale et minimumsavdrag i tråd med kommuneloven § 14-18 som er høyere enn avdragsprofilen på det eventuelle lånet.

Driftskostnader

Et flomsikringsanlegg regnes som kritisk infrastruktur og krever derfor systematisk og planmessig drift, tilsyn og vedlikehold for å sikre at anlegget fungerer etter hensikten gjennom hele levetiden. Kommunen har, i samarbeid med NVE, innhentet erfaringsdata fra Drammen kommune, som drifter pumpestasjoner av tilsvarende type som de som planlegges for sikringsanlegget i Nesbyen. Pumpestasjonene og tilhørende aggregater for flomsikringsanlegget i Nesbyen er fortsatt under detaljering og ikke avklart, men basert på tilgjengelige erfaringstall fremstår følgende som det mest realistiske kostnadsbildet per dato:

- Årlige kostnader til serviceavtale for aggregater er estimert til om lag **200 000 kroner**.
- NVE ser på muligheten for å innhente tilbud på serviceavtaler som en del av anbudsgrunnlaget.
- Drift og testkjøring av pumpestasjonene, anslått til **12 ganger per år**, tilsvarer rundt **12 arbeidsdager** og en kostnad på ca. **100 000 kroner** årlig.

- Drift og vedlikehold av grøntanlegg forventes å ha en årlig kostnad på om lag **50 000 kroner**.

Samlet gir dette et foreløpig estimat på **omtrent 350 000 kroner** i årlige driftskostnader basert på dagens kunnskapsgrunnlag. Kostnadsgrunnlaget inkluderer ikke utgifter ved faktiske flomhendelser. Ved en flomsituasjon må det påregnes ytterligere kostnader til diesel, beredskapstiltak og ekstraordinært vedlikehold.

Miljøkonsekvenser:

Flomsikringsprosjektet i Nesbyen vil ha flere miljømessige konsekvenser, særlig knyttet til inngrep i elveløp, vannmiljø, naturmangfold og økologiske forhold.

Videre vil tiltakene kunne berøre kantvegetasjon og nærliggende naturtyper, spesielt der det etableres adkomster, plastring av elevkanter eller andre tekniske inngrep.

Naturmangfoldnotatene som inngår i reguleringsplanarbeidet vurderer at tiltaket kan påvirke både terrestriske og akvatiske leveområder, og det kreves skjøtselstiltak og avbøtende løsninger for å redusere disse effektene. Planmaterialet inkluderer også vurderinger av landskap og estetikk, som viser at tiltakene i stor grad forsøkes tilpasset eksisterende terreng og landskapsbilde gjennom utforming og vegetasjonsetablering.

Overordnet vurderes miljøkonsekvensene som håndterbare gjennom planlagte avbøtende tiltak, strenge vilkår i tillatelser og etablering av nye natur- og grøntområdet der det er mulig. Prosjektets forebyggende effekt mot større fremtidige flomhendelser anses samtidig som et viktig bidrag til å redusere risikoen for langt mer omfattende miljøskader ved fremtidige ekstremhendelser.

Vurdering:

Tabellen nedenfor viser en samlet oversikt over forventede finans- og driftsutgifter de første fem årene etter at sikringsanlegget settes i drift. Finanskostnadene er beregnet ut fra et låneopptak på 95 mill. kroner, mens driftsutgiftene bygger på anslag for serviceavtaler, testkjøring av pumpestasjoner og vedlikehold av grøntanlegg.

År	Finansutgifter	Driftsutgifter	Årlige kostnader
2027	4 391 983	350 000	4 741 983
2028	6 756 750	350 000	7 106 750
2029	6 308 315	350 000	6 658 315
2030	6 053 201	350 000	6 403 201
2031	5 903 762	350 000	6 253 762

Som tabellen viser, vil det første hele driftsåret medføre en total årlig kostnad på om lag 7,1 mill. kroner, før kostnadene gradvis avtar i påfølgende år. Investeringen i sikringsanlegget, inkludert nødvendige driftskostnader, innebærer at den disponible rammen for fordeling mellom kommunens sektorer og prioritering av andre tjenester reduseres i årene fremover. Dette må derfor innarbeides og tas høyde for i økonomiplanlegging, både med tanke på prioriteringer og bærekraftig drift av kommunens tjenester.

Nesbyen er et område som historisk har vært sårbart for store nedbørshendelser og raskt stigende vannføringer, og en ny flom kan igjen ramme kommunen hardt. Erfaringene fra ekstremværet *Hans* i 2023 viste hvor store ødeleggelser en slik hendelse kan påføre både infrastruktur, boliger og lokalsamfunn. Den gang fikk kommunen betydelige statlige midler til opprydning, reparasjon og erstatning av skadet infrastruktur. Det er imidlertid ingen selvfølge at tilsvarende ekstraordinær støtte vil bli gitt ved en ny flom dersom kommunen ikke samtidig kan vise til at nødvendige forebyggende sikringstiltak er gjennomført. Ekstremvær og krisehendelser krever store ressurser av kommunen, både organisatorisk og økonomisk. Kommunen skal, uavhengig av ekstremvær, sikre drift av helse- og omsorgstjenester, skole, barnehage, beredskap og andre samfunnskritiske funksjoner. Ved å etablere et robust flomsikringsanlegg legger kommunen til rette for at tjenestene til innbyggerne kan opprettholdes med god kvalitet også når været er utfordrende. Samlet sett viser historiske hendelser, faglige utredninger og statlig bevilning til prosjektet at det er et klart behov for å etablere et robust sikringsanlegg i Nesbyen. Kommunedirektøren vurderer det som helt nødvendig og av stor samfunnsmessig betydning at Nesbyen realiserer et fullverdig flomsikringsanlegg. Erfaringene fra ekstremværet i 2023 har tydelig vist at kommunen står overfor reell risiko for alvorlige flomhendelser som kan gi store konsekvenser for både innbyggere, infrastruktur og tjenesteyting. Uten forebyggende tiltak

vil kommunen i fremtiden kunne stå i situasjoner hvor skader og kostnader blir betydelig større enn de investeringene som nå foreslås.

Selv om investering og drift medfører økonomiske forpliktelser, vurderer kommunedirektøren at kostnadene er nødvendige og ansvarlige, sett i lys av risikoen kommunen står overfor. Forebygging er i dette tilfellet både den mest bærekraftige og den mest kostnadseffektive strategien. Kommunedirektøren anbefaler derfor at prosjektet gjennomføres som planlagt, og at flomsikringsanlegget prioriteres som et sentralt tiltak for å beskytte innbyggere og sikre en stabil og trygg kommunal drift i årene som kommer.